In gesprek bij Levantogroep over persoonlijke drijfveren; het vonkje voor vernieuwing

Geplaatst op 21 december 2021

Lucien woont zelfstandig, zijn begeleider komt af en toe langs. Hij vertelt over zichzelf dat hij op een dag in de spiegel keek en zich toen realiseerde dat hij zo niet meer wilde leven. Hij deelt met ons zijn eigen persoonlijke verhaal, hoe hij vanuit wilskracht meerdere periodes van drugsgebruik te boven kwam. En hoe hij uiteindelijk door een begeleider inzicht kreeg in zijn eigen financiële situatie en zich toen realiseerde dat hij een brommer kon kopen. Daarmee vond hij vrijheid en geluk. Ik zie lichtjes in zijn ogen als hij over zijn brommertochten vertelt.

Kampvuurgesprek waar je warm van wordt

We zijn op bezoek bij Levanto, één van de deelnemers van Radicale vernieuwing langdurige ggz. Het is geen gewoon werkoverleg maar een ‘kampvuurgesprek’ zoals er meerdere gevoerd worden in de beweging. In dit gesprek gaat het over waar je warm van wordt maar ook waar het wringt in het wonen en werken in de langdurige ggz. Om het vuur van vernieuwing (verder) op gang te brengen.

Open en nieuwsgierig luistert iedereen naar elkaar en vertelt over zijn eigen unieke drijfveren, achtergrond en dromen. Dromen over ieders eigen toekomst en dromen over hoe de ggz kan zijn – en hoe je daar samen aan kunt werken.

Persoonlijke drijfveren; het vonkje voor vernieuwing

In de kring zitten zo’n twaalf mensen, vanuit de cliëntenraad, mensen met ervaringsdeskundigheid, verpleegkundigen, begeleiders, managers en een bestuurder. Iedereen deelt zijn of haar persoonlijke drijfveren. Wat genoemd wordt is iets voor mensen betekenen, een thuis, waar ruimte is om jezelf te zijn, werken op een mooie locatie, dingen doen die ik leuk vind met mensen die ik leuk vind, nieuwsgierig naar cliënten- wat zit er in iemand verborgen, het belang van echte verbinding en jezelf kunnen zijn en het is de uitdaging om je passie, je droom te vinden en het vonkje te vinden voor de vernieuwing.

Ook wordt gedeeld wat daarvoor van belang is. Dat is gelijkwaardigheid en dat je zelf verantwoordelijk bent. Ook bejegening, ofwel de manier waarop je met elkaar omgaat: veiligheid en vertrouwen bij elkaar. Om het geheel te zien van iemands situatie is het vaak fijn de naaste er meteen bij te vragen, anders worden vaak delen van het verhaal gemist. Een ander omschrijft dat het nu te vaak over hokjes (diagnoses/problemen) gaat in plaats van wat iemand drijft. Dat ontzielt de ggz, zegt hij, en dat moet anders. Ook wordt er genoemd dat de cliënt bijvoorbeeld de keuze zou moeten hebben als het gaat om wonen. Het voorstel wordt gedaan voor een soort waaier, met daarin de mogelijkheden: kies jij maar wat bij je past, in plaats van mensen zonder overleg een woonplek aan te bieden zonder overleg. ‘Niets over de mens zonder de mens’, aldus een van de deelnemers.

Dilemma's die besproken zijn gaan bijvoorbeeld over beeldvorming bij professionals over mensen die langdurig ggz ontvangen. Er zou meer aandacht moeten komen voor het normaliseren van psychische klachten, om stigmatisering en discriminatie aan te kunnen pakken. Dit zou bijvoorbeeld al vroeg in de opleiding aandacht moeten krijgen. Een idee dat geopperd wordt, is om stagiaires te laten wonen op bijvoorbeeld een beschermd wonen-locatie.

Plek voor ontmoeting in de omgeving

Om de omslag te maken naar herstelgerichte zorg en begeleiding in de eigen wijk, moet de mens ook in die eigen context worden beschouwd. Binnen Levanto is men van mening dat er meer moet gebeuren met het eigen (informele) netwerk van iemand. Naast aandacht voor de relatie van de persoon met zijn sociale omgeving, is aandacht voor de fysieke omgeving belangrijk. Een aspect dat wordt genoemd is dat er een laagdrempelige ontmoetingsplek moet zijn en dat die gefaciliteerd moet worden, anders komen ontmoetingen niet tot stand.

Het is ook eng om het anders te doen; kaders versus ruimte

We merken op dat er een hiaat zit tussen de drijfveren en wat we nu doen. Er is een spanningsveld tussen kaders en controle enerzijds en ruimte en vernieuwing anderzijds. Sommige professionals vinden het ook eng om het anders te doen, om fouten te maken. Tegelijkertijd zou die angst je niet ervan moeten weerhouden om je dromen vast te pakken. We willen graag dat dingen sámen opgepakt worden: door cliënt, naasten en zorgverlener. Zodat wat voor hen van betekenis is steeds het uitgangspunt kan zijn. Dat betekent dat we de kaders niet te strak moeten zien.

Dat brengt ons op de vraag: Hoeveel ruimte is er die de professional mag krijgen en nemen? Maar ook is het goed om als professional bij jezelf na te gaan welke ruimte je nodig hebt en wat je zelf kan doen om die ruimte te krijgen. Welke regels kunnen weg? Daarin is het goed om het contact te houden met de Inspectie (IGJ) en ook binnen Levanto. Een mooi, klein concreet voorbeeld wordt gegeven. Professionals hebben een voorheen heel formeel moment, de overdracht, veranderd in een koffiemoment in een informele sfeer – om de dag door te nemen, sámen met de mensen die zorg nodig hebben. Dus: binnen de kaders doen wat nodig is, ook al lijkt het klein. Zo houden we contact en kunnen we aansluiten bij wat voor de cliënt van belang is. Voor zorgverleners geeft dat ook veel meer voldoening en werkplezier. In het netwerk van Radicale vernieuwing is ook de inspectie partner, en worden dit soort perspectieven ook gedeeld.

Er liggen kansen – tijd, vrijheid en verhalen delen is nodig

Het kampvuurgesprek maakt inzichtelijk dat er kansen liggen die niet allemaal moeilijk te benutten zijn. Het gesprek biedt inspiratie voor ieder persoonlijk. Het kost tijd om in de praktijk te veranderen. Maar de vrijheid en geduld om zo'n gesprek te voeren en deel te nemen aan deze beweging vinden de deelnemers erg van belang. 'Op deze open manier verhalen delen helpt, is heel belangrijk; dat zouden we ook naar de opleiding moeten halen', aldus een van de deelnemers.

Tot slot noemt Lucien wat bij hem blijft hangen na dit gesprek: jezelf kennen, vreemden ontmoeten en toch eerlijk kunnen zijn, met je hart geven. Dat doet er toe!

Gedicht dat gedeeld werd:

Weetje wat ik graag zou willen

Wat het allerleukst zou zijn

Dat we durven te verschillen

Stapjes zetten groot of klein

Dat we onze dromen dromen

Daarnaast onze dromen doen

Al bestaat het bos uit heel wat bomen

Je kan nu meer dan je kon toen

Dromen dromen, dromen doen

Niet eentje maar wel een biljoen

(gedacht van: Gewoon JIP)

_

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Trefwoorden: kampvuurgesprekken, levantogroep